

TỪ KINH NGHIỆM Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC SEOUL CHIA SẺ VỚI SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ TP. HCM

Kim Kyu*

Tôi đã học ở trường Đại học Seoul, Hàn Quốc từ năm 1978 đến năm 1985. Trong đó có 2 năm tôi thực hiện nghĩa vụ quân sự. Tôi xin kể về những kinh nghiệm học ở trường Đại học Quốc gia Seoul – ngôi trường mà mọi sĩ tử đứng đầu Đại Hàn Dân Quốc tập trung tại đây để cạnh tranh quyết liệt. Tôi viết bài này nhân kỉ niệm 15 năm thành lập Khoa Đông Nam Á, trường Đại học Mở Tp. HCM với mong muốn thông qua việc so sánh các ưu khuyết điểm của chương trình học tập, phương pháp giảng dạy và tiêu chuẩn đánh giá để giúp đỡ phần nào cho việc nuôi dưỡng nguồn nhân tài dẫn dắt Việt Nam trong tương lai, đồng thời tôi cũng mong muốn khi các em học sinh biết được trường đại học danh tiếng hàng đầu của Hàn Quốc học như thế nào, thì các em sẽ tự mình tìm ra được một phương pháp học tập cho chính mình.

Giới thiệu về trường ĐH Seoul Hàn Quốc

Năm 1946 ngay sau khi được giải phóng, Hàn Quốc có chủ trương giáo dục toàn dân, để thực hiện nhiệm vụ đào tạo nuôi dưỡng nguồn trí tuệ tối cao, phát triển văn hoá dân tộc và văn hoá thế giới, trường Đại học Quốc gia Seoul đã được thành lập với tư cách là trường đại học tổng hợp quốc gia đầu tiên của Hàn Quốc với mục tiêu thành lập là “đào tạo lí luận và phương pháp học tập, nuôi dưỡng nguồn nhân tài cần thiết trong mọi lĩnh vực, thông qua nghiên cứu học thuật để khẳng định cái tôi, phát triển đất nước và con người”. Trường đóng vai trò tiên phong trong giáo dục đào tạo trong nước trên tất cả lĩnh vực, và hiện vẫn đang thực hiện vai trò chỉ đạo trong mọi tầng lớp của xã hội Hàn Quốc.

Hiện Hàn Quốc có khoảng 200 trường Đại học, cũng có nhiều trường danh tiếng với lịch sử phát triển trên 100 năm, nhưng Trường Đại học do Nhà nước vận hành thì ngoài trường đại học Seoul, mỗi tỉnh thành đều có một trường. Điểm khác biệt so với các trường đại học khác là Trường Quốc gia do điều hành bởi nhà nước nên hầu như không phải trả tiền đăng kí, lại có nhiều học bổng nên không lo về gánh nặng kinh tế, do đó tập trung được nhiều nhân tài xuất sắc, nhưng cũng vì thế mà tỉ lệ cạnh tranh cũng rất quyết liệt.

Tính đến tháng 3 năm 2006 thì trường Đại học Seoul có khoảng 20 ngàn sinh viên đang theo học, với 8000 học viên sau đại học (thạc sĩ, tiến sĩ), 6000 sinh viên nước ngoài và khoảng 2500 giáo viên giảng dạy tại đây, với các Đại học trực thuộc như Đại học Nhân văn, Đại học Khoa học Xã hội, Đại học Luật, Đại học Kinh doanh, Đại học Kỹ thuật, Đại học Nông nghiệp, Đại học Y, Đại học Nha khoa, Đại học Dược, Đại học Thú y, Đại học Y tá, Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Âm nhạc, Đại học Mỹ thuật, Đại học Sư phạm v.v... trên diện tích gần 150ha.

Khác với Việt Nam, khuôn viên của trường Đại học rất lớn do tập trung tất cả các Đại học thuộc các chuyên ngành vào một nơi. Trường hợp của trường Đại học Seoul chẳng hạn, trong khuôn viên của trường có đủ các công trình công cộng như ngân hàng, bưu điện, trạm y tế, hay thư viện, nhà xuất bản, toà soạn báo, phòng nghiên cứu, phòng thí nghiệm phục vụ cho việc học tập của sinh viên, cũng như có cả nhà sách, cửa hàng văn phòng phẩm, nhà hàng, phòng nghỉ v.v.... Trong trường cũng có cả một sân vận động lớn với sức chứa 30 ngàn người, và mỗi khu trường đại học trực thuộc đều có một sân vận động khác quy mô nhỏ hơn. Khuôn viên của trường lớn đến mức có cả hệ thống xe buýt phục vụ cho việc đi lại trong trường.

Ngoài ra ở một số khoa đặc thù, như đại học Nông nghiệp, Đại học Thú y thì sẽ có thêm các nông trại, Đại học Y thì có thêm Bệnh viện tổng hợp, Đại học Sư phạm thì có thêm trường Cấp 3 trực thuộc, nhằm hỗ trợ cho việc học tập và nghiên cứu của sinh viên và giáo viên.

Thi đại học

Tỉ lệ cạnh tranh vào đại học Seoul không thua kém bất kì một trường nào trên thế giới. Theo đó, đây là động cơ học tập của các học sinh phổ thông Hàn Quốc, học sinh muốn vào trường mỗi ngày phải học ít nhất 16 tiếng với 8 tiếng chính quy, 8 tiếng học thêm hay học bù, nên họ hay bị gọi là những “con mọt sách”.

* Thạc sĩ, Tổng Biên tập báo Good Morning Việt Nam

Các thí sinh có nguyện vọng bao gồm những người đã tốt nghiệp cấp 3, những người sắp tốt nghiệp hay có chứng nhận tương đương được nhà nước công nhận (giống chế độ học bổng của Việt Nam), sẽ trải qua một kì thi đánh giá chung diễn ra vào cùng một thời điểm trên khắp cả nước gọi là "Thi năng lực học tập vào Đại học". Đây là một kì thi cực kì quan trọng để chọn trường và chọn khoa học, mỗi năm được tổ chức 1 lần với tổng số thí sinh khoảng 500 ngàn người mỗi năm.

Các thí sinh đủ tiêu chuẩn của kì thi tiếp tục chọn trường hay chọn khoa, và tham gia thêm kì thi do trường, khoa đó tổ chức. Hình thức của kì thi này có thể khác nhau tùy theo mỗi trường, khoa, có nơi phỏng vấn, có nơi chỉ xét quá trình học tập cấp 3, có nơi lại yêu cầu viết tiểu luận.

Đối với trường Đại học Seoul thì thường lấy 3% số thí sinh đạt điểm cao nhất trong kì thi đại học, kì thi do trường tổ chức theo thông lệ có 3 môn là môn Quốc ngữ, Tiếng Anh và Toán với nhiều vấn đề khác nhau, mỗi vấn đề có không quá 3 câu hỏi cực kì khó, thời gian trả lời các câu hỏi là 2 tiếng (đối với môn Quốc ngữ, tiếng Anh) và 1 tiếng (đối với môn Toán), nếu trả lời được quá nửa số câu hỏi thì sẽ lọt qua được vòng thi này.

Qua vòng này xem như qua được bước 1, các thí sinh lại tiếp tục trải qua kì thi phỏng vấn tổ chức ở mỗi khoa, đây cũng là một vòng thi gay go không thể xem thường. Ban giám khảo mỗi nhóm gồm 5 người là giáo sư thuộc các khoa, cùng cho điểm, kết quả cuối cùng là tổng điểm của 5 vị giám khảo này. Đối với đại học Mỹ thuật và Đại học Âm nhạc thì thi dưới hình thức thực hành. Những câu hỏi phỏng vấn rất đa dạng từ các vấn đề về cơ quan nhà nước cho đến các vấn đề dạng như tại sao muốn theo học trường Đại học Seoul, mơ ước trong tương lai là gì, đã từng tham gia phong trào tình nguyện chưa v.v..., nên thí sinh phải chuẩn bị rất kĩ.

Thí sinh qua được cả 3 vòng thi từ thi năng lực học tập, thi đại học do trường tổ chức, thi phỏng vấn sẽ được chọn vào trường, ở trường Đại học Seoul thì kết quả được công bố ở sân vận động lớn của trường, tên được niêm yết trên bảng theo khoa và mã số dự thi. Ở Hàn Quốc 4 mùa phân biệt rất rõ ràng, thời điểm có kết quả thi đại học là tháng 12, lúc này đang là mùa đông, các thí sinh đứng chân run cầm cập dưới cái lạnh như cắt dưới 5⁰C để nghe chờ đọc tên mình.

Ở những tỉnh thành khác, nếu trong làng có ai mà đậu trường Seoul thì phải mở tiệc đãi cả làng, còn nếu những học sinh học trường trung học thuộc Đại học Seoul mà đỗ thì tên của thí sinh này sẽ được viết thật lớn trước cổng trường, được đeo băng tên đầy kiêu hãnh.

Nhập học

Lễ Nhập học thường được tổ chức ở Sân vận động lớn với sự tham gia của toàn bộ sinh viên, các bậc phụ huynh, các quan khách trong và ngoài trường. Ở Hàn Quốc các bậc phụ huynh thường giám sát chặt chẽ con cái cho đến hết tuổi học phổ thông, do lúc này chúng vẫn còn là trẻ vị thành niên, nhưng đến khi trở thành sinh viên đại học thì các em sẽ tự chịu trách nhiệm với mọi hành động và lời nói của mình chứ không còn chịu sự giám sát của bố mẹ nữa. Vì vậy ngày nhập học này có một ý nghĩa quan trọng, các em được cha mẹ, anh chị, các anh chị năm trên khích lệ và chỉ bảo tận tình. Trước buổi nhập học này cũng có một buổi gặp gỡ để nghe giới thiệu về đời sống và học tập trong môi trường đại học. Buổi gặp gỡ này được tổ chức riêng ở từng khoa nhằm giới thiệu về trường, về sinh hoạt trong môi trường mới, về chế độ học bổng, quy định của trường v.v... Có nhiều khoa làm theo hình thức để sinh viên nằm trên giường ra tổ chức, thuê mượn địa điểm rồi cùng tham gia gặp gỡ vui chơi trong suốt 3 ngày 2 đêm hoặc 4 ngày 3 đêm. Thường thì mỗi sinh viên mới nhập học sẽ được kèm cặp chỉ bảo bởi một sinh viên năm trên. Trường đại học Seoul thì làm theo hình thức chọn các sinh viên mới theo khoa, rồi để các em tự lựa chọn ngành học phù hợp với khả năng của mình khi các em lên năm 2.

Đăng kí giờ học

Khác với Việt Nam, năm học mới của Hàn Quốc được khai giảng vào tháng 3, đến tháng 7, 8 là kì nghỉ hè, tháng 9 là bắt đầu học kì 2, sau ngày 15 tháng 12 cho đến tháng 1, 2 là kì nghỉ đông, cách sắp xếp học kì như thế này nhằm để tránh cái nóng và cái rét. Cuối học kì có kì thi kiểm tra chất lượng, kết quả thi được thông báo đến từng cá nhân vào mỗi đầu học kì mới, nếu rớt thì phải đăng kí thi lại hay học lại cho học kì sau.

Sinh viên cũ thì do đã có kinh nghiệm nên không có vấn đề gì lớn nhưng đối với các tân sinh viên thì đây đúng là một cực hình do không biết sẽ phải chọn môn nào, rồi việc đăng kí môn học cũng là một hình thức quá mới mẻ.

Trước mỗi học kì mới, nhà xuất bản của trường đều cho ra một quyển sách hướng dẫn, trong đó có ghi chi tiết toàn bộ các thông tin về môn học, giáo viên giảng dạy, giáo trình, số tín chỉ, thời gian học, phòng học v.v... Đồng

thời cũng có cả cách thức đánh giá và mục lục các sách tham khảo cần thiết cho giờ học, và cách đánh giá chuyên cần, có các Doumi (người giúp đỡ) phụ trách trả lời thắc mắc, kèm theo cả email điện thoại của các Doumi và giáo sư để tiện liên lạc. Dù vậy các tân sinh viên phải mất nhiều thời gian do không có kinh nghiệm khi phải tự mình lựa chọn và quyết định môn học và giờ học. Cũng may là trường có chuẩn bị các tiết học cải thiện cho các tân sinh viên trong vòng 1 tháng nên các tân sinh viên có thể biết được môn học nào là cần thiết, môn học nào là không phù hợp với mình và sau một tháng đó có thể quyết định theo học môn học nào.

Số tín chỉ phải đạt được đến khi tốt nghiệp ở trường đại học Seoul là 140 và 1 tín chỉ là một giờ học 1 tiếng trong một tuần, 3 tín chỉ là cao nhất và giờ học chuyên ngành chủ yếu có 3 tín chỉ. Một học kỳ có thể đăng ký tối đa 24 tín chỉ. Gần đây do có tăng thêm học kỳ trong kỳ nghỉ lễ nên sinh viên cũng có thể tốt nghiệp sớm.

Giảng dạy

Do có phương pháp giảng dạy nên ở trường đại học Seoul giờ học được xử lý linh động tùy theo người thuyết trình (giáo sư, giảng viên). Đó là vì không thể truyền đạt tất cả hệ thống lý luận của giáo trình hơn 300 trang chỉ trong một thời gian ngắn khoảng 12 tuần. Do đó các phần bài học trong giáo trình sẽ được sắp xếp học theo sự quyết định của giáo sư. Theo đó giáo trình nghiên cứu sẽ tương đương với giờ học của một khoá học. Nhiều học sinh đã lập thành nhóm nhỏ để học chung như khi còn ở cấp 3.

Giáo trình được sử dụng đa số là do giáo sư đứng lớp trực tiếp viết hoặc biên soạn. Những giáo trình này do giáo sư chỉ định vào giờ học đầu tiên khi học kỳ bắt đầu. Và giáo trình, phương hướng thực hiện của một học kỳ... sẽ được thực hiện theo sự chỉ dẫn của giáo sư và giáo sư sẽ giao cho một phần nào đó của giáo trình để các học sinh tự chia thành nhóm nhỏ để nghiên cứu và thảo luận. Giáo sư đứng lớp sẽ luôn đổi mới phương pháp và cùng thảo luận về bài học đồng thời sẽ trả lời các câu hỏi cần giải đáp của học sinh sau đó đánh giá từng công việc của các nhóm để cho thành tích cuối cùng. Số lượng bài học làm theo cách này mỗi tháng khoảng 30 trang, nhiều thì được 50 trang.

Các học sinh sau khi được giao bài sẽ tìm thông tin qua các tài liệu trong thư viện trường hoặc hợp thành nhóm nhỏ và sau khi chuẩn bị bài được giao thì sẽ tập hợp lại để cùng nhau thảo luận, trao đổi thông tin và hoàn thành bài học. Thông qua cách học này các học sinh sẽ tăng thêm năng lực tiếp cận thông tin, kiểm tra và nhận được những tư liệu cần thiết và bằng những kinh nghiệm đó sẽ quen với phương pháp học tập mới. Tại thư viện chính giữa trường đại học Seoul có khoảng 5 triệu sách các loại mà bất cứ lúc nào học sinh cũng có thể đọc hoặc mượn về.

Các bài học đa phần đòi hỏi phải tìm kiếm tài liệu và nghiên cứu kỹ lưỡng thông qua việc tham khảo các tư liệu mang tính học thuật. Do đó để hoàn thành một bài của một giờ học phải tham khảo ít nhất 10 cuốn luận văn hoặc tập tài liệu có liên quan.

Trường đại học Seoul thì việc tham gia tiết học rất quan trọng nên luôn kiểm tra vắng mặt mỗi giờ để đánh giá vào thành tích học tập. Điều này cũng thể hiện tính đoàn kết truyền thống của người Hàn. Do đó cũng có trường hợp lừa giáo sư khi một bạn học nào đó có việc quan trọng phải vắng mặt thì sẽ có người khác điểm danh dùm.

Đánh giá học tập thông qua đánh giá tổng hợp về số tiết học tham gia, kết quả hoàn thành bài học, thi viết cuối kỳ... và thông qua đánh giá sẽ xếp loại A (10% rất xuất sắc), B (25% xuất sắc), C (35% trung bình), D (25% yếu), E (10% thi lại và học lại) và thi lại sẽ được tổ chức trước khi học kỳ mới bắt đầu, còn học lại sẽ phải theo học vào học kỳ sau. Thi viết cuối kỳ là đưa ra một chủ đề nhất định để làm bài luận hoặc cũng có trường hợp đánh giá thông qua giờ học trước kỳ thi theo hình thức xem xét số điểm.

Ngoài lớp học (quan hệ bạn bè, quan hệ với giáo sư)

Thư viện Trung tâm trường đại học Seoul gồm 6 tầng phòng đọc cho sinh viên với diện tích mỗi tầng khoảng 1500 m² và cùng lúc 4000 sinh viên có thể ngồi học. Và cũng có thư viện nhỏ trong mỗi trường đại học nên các nhóm tự học nhỏ cũng có thể tập trung để thảo luận và học ở đây.

Thư viện Trung tâm luôn chật kín sinh viên. Ý tôi nói là có rất nhiều sinh viên học bài ở đây. Đó là vì dù là đã nhập học rồi nhưng vẫn phải tiếp tục cạnh tranh để lên lớp nên không có lúc nào là rời khỏi cuốn sách. Đặc biệt để lên lớp thì lượng bài học rất nhiều và tài liệu cần thiết để tham khảo cũng rất nhiều và cũng có sinh viên phải học lại nên không có cách nào khác là phải học cật lực. Trường cũng rất nghiêm khắc với hành vi đạo văn khi viết luận hay làm bài tập nhằm giữ sự trong sáng trong rèn luyện đạo đức và trí tuệ.

Học sinh thi lại thường lập nhóm học chung để hợp tác và thảo luận với nhau và cũng có khi một học sinh tham gia hoạt động ở 2 hoặc 3 nhóm tự học. Và giữa những người có cùng sở thích sẽ tập trung lại hoạt động như

một câu lạc bộ mà ai cũng có thể tham gia hoạt động ở 1 hoặc 2 nhóm.

Trước hết nhóm học tập (study group) được bắt đầu là những nhóm học chung, sau đó là các học sinh tự chọn những nhóm thuộc học viện hay khoa học nghệ thuật, ngôn luận rồi thảo luận với nhau. Nếu không đưa ra được kết luận hoặc không cải thiện được số điểm thì họ sẽ thức suốt đêm để thảo luận và nghiên cứu. Trong nhóm học chung sẽ chia sẻ và giúp đỡ nhau về nội dung giờ học hoặc bài giảng. Ngay cả ở ngoài lớp học cũng cùng nhau học tập nhưng do những nhóm học thuộc học viện hoặc khoa học nghệ thuật lấy trọng tâm là học vấn quan tâm nên chiều sâu học vấn hoặc tiêu chuẩn thảo luận cũng phải cao bằng học sinh cao học lấy bằng tiến sĩ. Có vài lý do nhóm học tập được hoạt tính hóa như thế này nhưng là vì gặp nhiều khó khăn trong quá trình hoàn thành bài học nên các nhóm học chung được hình thành một cách tự nhiên và những người có cùng mối quan tâm học vấn tham gia tự phát để được thành tích học tập tốt hơn. Hơn nữa những học sinh năm 3 phải hướng dẫn cho các tân sinh viên lựa chọn tham gia vào các nhóm học tập. Với tư cách là tiền bối về các môn học và các giáo sư mà bản thân đã từng nghe khi học năm thứ nhất, các sinh viên này sẽ đưa ra lời khuyên và phương pháp học tập cho các tân sinh viên vẫn chưa quen với môi trường đại học. Các nhóm học tập này khi cần thiết có thể mời các giáo sư chỉ đạo cùng làm. Và trong thời gian học thì tham gia học và thức đêm để thảo luận rồi tranh cãi và cả kinh nghiệm chia sẻ tình bạn trong 3 nhóm học tập này.

Câu lạc bộ khác với study group ở chỗ đây là nơi tập hợp những học sinh có sở thích giống nhau và được phân bố rất đa dạng. Câu lạc bộ tổ chức nhiều hoạt động gồm các nhóm tôn giáo, ca nhạc, tình nguyện xã hội, giải trí... Các sinh viên sẽ tổ chức nhiều hoạt động để đón chào gia đình tân sinh viên mới. Thông qua các hoạt động này, các tân sinh viên sẽ có thể chọn câu lạc bộ để tham gia và có thể tạo ra những không gian sinh hoạt trong trường. Do hoạt động trong câu lạc bộ nên các sinh viên cũng có những tình bạn thân thiết hơn cả với các bạn cùng khoa mà điều này tránh được sự cạnh tranh. Các sinh viên tham gia hoạt động ở các câu lạc bộ này sẽ tạo ra được những mối quan hệ với các sinh viên khoá khác cũng như với các sinh viên khoa khác. Thời tôi còn đi học trường có khoảng 200 câu lạc bộ kiểu này đang hoạt động và bản thân tôi cũng đã gia nhập 2 câu lạc bộ và đã có những tình bạn với các học sinh khác mà cho đến bây giờ vẫn còn rất thân thiết.

Để hỗ trợ cho các nhóm học tập hoặc các câu lạc bộ hoạt động, nhà trường chuẩn bị từng phòng nhỏ cho từng nhóm hoặc câu lạc bộ và cử giáo sư chỉ đạo với mong muốn khai phá tương lai cho các sinh viên.

Thông qua những hoạt động này trường đại học Seoul đã hình thành nên mối quan hệ bạn bè và tạo được ý thức đồng nghiệp đồng thời duy trì mối quan hệ thân thiết giữa các giáo sư.

Cuối cùng

Tôi không biết rõ về phương pháp giảng dạy và học tập của trường đại học Việt Nam cũng như về các hoạt động sinh viên. Tuy nhiên tôi nghĩ rằng là trường đại học thì phải cùng nhau làm việc một cách tài trí và nhiệt tình, phải cùng nhau xây dựng ước mơ và tương lai. Vì học đại học là “biết kì vọng và thách thức những cái khác và cái mới”.

“Vì cái tôi có chính là cái đó”

Câu này là của giáo viên hướng dẫn của tôi ở trường đại học Seoul nói khi tôi ngỡ ý cảm ơn sau buổi thảo luận về vấn đề nhân sinh học búa. Giống như lời người thầy cũ của tôi, rằng vì học sinh, đặc biệt là vì nguồn trí thức đang phải trầm trồ trước những khó khăn, thì tất cả chỉ là cái của bản thân mình, có lẽ trong tương lai trường đại học Mở Tp Hồ Chí Minh cũng sẽ đi con đường giống như vậy.

Hệ thống giáo dục Đông Nam Á của trường đại học đổi mới Tp Hồ Chí Minh có lịch sử phát triển ngắn. Theo đó có nhiều điều phải thực hiện ở trung tâm của thế giới và cũng có nhiều điều phải duy trì sự phát triển.

Điều luôn luôn phải ghi nhớ là bài học dù nhiều và khó khăn đến đâu phải có tấm lòng ở bất cứ vấn đề giáo dục nào. Học sinh, giáo viên và nhà trường, tất cả phải biết được ý nghĩa nhỏ nhoi đó thì mới có thể trưởng thành được và nếu được như vậy thì tôi tin rằng có thể sẽ trở thành trường đại học đứng đầu ở Việt Nam và sẽ ngang cao đầu với thế giới.